

HVEM KAN ANSÆTTES TIL AT UNDERVISE I FOLKESKOLENS FAG?

I forbindelse med ændringen af folkeskoleloven i februar 2017 blev det i lovbemærkningerne præciseret, hvilke uddannelsesmæssige krav der i dag stilles til undervisere i grundskolen

Hvem kan ansættes til at undervise i folkeskolens fag?

I forbindelse med ændringen af folkeskoleloven i februar 2017 blev det i lovbemærkningerne præciseret, hvilke uddannelsesmæssige krav der i dag stilles til undervisere i grundskolen.

Hvad er lovens krav?

Folkeskoleloven stiller krav om, at undervisere i skolen har en uddannelse som lærer.

§ 28 For at kunne varetage undervisningen i folkeskolens 1.-10. klasse skal underviseren have gennemført uddannelsen til lærer i folkeskolen eller anden læreruddannelse, der er godkendt af undervisningsministeren i denne henseende, jf. dog stk.2 §§ 29a, 30 og § 30c.

Skolerne er ved skoleårets planlægning derfor forpligtet til at søge at besætte alle timerne i fagene med uddannede lærere. Såfremt der er timer, der ikke kan dækkes af allerede ansatte medarbejdere med læreruddannelse, skal skolerne via stillingsopslag søge at få ansat personale med læreruddannelse.

I forbindelse med reformen blev uddannelseskravet til det personale, der underviser i de enkelte fag, endvidere skærpet.

§ 40 Stk. 7 Kommunalbestyrelsen skal sikre, at lærerne i kommunens skolevæsen har undervisningskompetence fra læreruddannelsen eller tilsvarende faglig kompetence i de fag, som de underviser i (kompetencedækning). Kommunalbestyrelsen kan i helt særlige tilfælde med godkendelse af undervisningsministeren beslutte at fravige kravet om undervisningskompetence.

Hvis det ikke er muligt at rekruttere en uddannet lærer – hvad så?

§ 28. Stk. 2 Der kan ansættes personer med særlige kvalifikationer til at undervise i enkelte fag.

Denne paragraf giver mulighed for, at der ansættes personer med særlige kvalifikationer i et eller flere fag (såkaldte faglærere) i de tilfælde, hvor det ikke er muligt ved opslag at rekruttere uddannede lærere.

For ansættelse i henhold til denne paragraf gælder ifølge lovbemærkningerne:

- Det er ikke tanken, at der skal ansættes ikke-læreruddannede til at undervise i et fag, hvor en af skolens eller kommunens allerede ansatte lærere med fornøden undervisningskompetence (tidligere linjefagskompetence) eller tilsvarende kvalifikationer i faget kan undervise i faget.
- De pågældende faglærere får ikke en generel undervisningskompetence, men alene undervisningskompetence til at undervise i et eller flere fag alt efter deres særlige kvalifikationer.
- Det er kommunalbestyrelsens ansvar at vurdere, i hvilket omfang en person har særlige kvalifikationer til at undervise i de(t) pågældende fag.

Udover muligheden for at ansætte ikke-læreruddannede til undervisning i skolens fagrække jf. § 28 stk.2, giver loven også mulighed for, at ansatte uddannede pædagoger kan varetage enkelte timer i et fag på 1.- 3. klassetrin i løbet af et skoleår.

§ 29 a Personale med lærer- eller pædagoguddannelse, kan varetage undervisning i børnehaveklassen og på 1.-3. klassetrin. Det er en betingelse, at pædagogen på 1.-3. klassetrin varetager afgrænsede undervisningsopgaver inden for sine kompetencer og kvalifikationer i øvrigt. Tilsvarende er det en betingelse, at læreren i børnehaveklassen varetager afgrænsede undervisningsopgaver inden for sine kompetencer og kvalifikationer i øvrigt.

Med afgrænsede undervisningsopgaver forstås, at en pædagog ikke vil kunne forestå alle timer i et fag gennem et helt skoleår. Denne afgrænsning skal ses i lyset af, at der fortsat stilles krav om, at det er lærerens opgave at sikre, at undervisningen leder frem mod de faglige mål for fag og klassetrin.

Hvordan håndteres de situationer, det ikke har været muligt at tage højde for ved skoleårets planlægning?

Det er i loven præciseret, at det kun er i akutte situationer, at ovenstående krav til uddannelse kan fraviges.

§ 30 c I helt særlige tilfælde, hvor det ikke er muligt at ansætte personer som nævnt i §§ 28, 29 og 30 b til at varetage undervisningen i børnehaveklassen og i 1.-10. klasse, kan kommunalbestyrelsen fravige lovens § 28, stk. 1, 1. pkt., § 29, 1. pkt., § 29 a, 1. pkt., og § 30.

Det er situationer,

- som man ikke ved planlægningen af skoleåret har kunnet tage højde for, og
- som ikke kan løse ved rokeringer på grund af mangel på fornøden arbejdskraft.

Her kan der ansættes vikarer uden de krævede kvalifikationer for at kunne opfylde forpligtelsen til at give eleverne undervisning.

Paragraffen kan kun anvendes i tilfælde, hvor der er for behov for at få dækket løse viktimer eller en tidsbegrænset ansættelse som følge af eksempelvis et længere sygefravær. Da der er tale om helt særlige tilfælde er rammerne for anvendelse også nærmere angivet i bemærkningerne til loven.

- Kommunalbestyrelsen er ansvarlig for, at der bliver udfoldet tilstrækkelige anstrengelser for at besætte ledige stillinger, herunder vikariater, med personer, som har en læreruddannelse eller særlige kvalifikationer til at undervise i enkelte fag.
- Det er en forudsætning, at kommunalbestyrelserne, hvor det er praktisk muligt, iværksætter evt. opslag eller på anden vis afsøger mulighederne for at ansætte en person, der lever op til kvalifikationskravene, før en person uden de relevante uddannelsesmæssige kvalifikationer ansættes.
- En kommune er både ved fastansættelse og besættelse af vikariater m.v. forpligtet til at foretrække uddannede lærere/personer med særlige kvalifikationer.
- Hvis en lærer er syg, kan der f.eks. gives understøttende undervisning i de timer, læreren skulle have undervist i et fag. Når læreren kommer tilbage, kan de aflyste timer i faget erstattes inden for den samlede undervisningstid.

Overenskomstgrundlaget

Overenskomst for lærere m. fl. omfatter personer, som ansættes som lærere i folkeskolen mv. uanset deres uddannelsesmæssige baggrund. Overenskomsten forholder sig ikke til, om der er tale om læreruddannede, eller om der er tale om lærere med andre kompetencer.

Ansættelse kan ske varigt eller tidsbegrænset. Ansættelse sker med kommunen som ansættelsesområde. Det er ikke muligt at ansætte tidsbegrænset med henvisning til, at den, man ansætter, ikke opfylder lovens uddannelseskrav. Den konkrete årsag, der kan begrunde en tidsbegrænset ansættelse, skal findes i stillingens særlige tidsbegrænsede karakter.

Når en kommune ansætter en ansøger i en stilling som lærer på baggrund af folkeskolelovens § 28 stk. 2, skal kommunen vurdere hvilke fag, den pågældende kan varetage. Det kan betyde, at den pågældende ansættes i en deltidstilling, fordi der ikke er mulighed for at sammensætte et fuldtidsskema med den pågældendes kompetencer.

Adgangen til at ansætte ikke-læreruddannede i en deltidstilling er beskrevet i overenskomsten.

§ 16 stk. 2 "Ved ansættelse i henhold til folkeskolelovens § 28 stk. 2 kan ansættelse på deltid finde sted fra ansættelsestidspunktet."

Når der ansættes en ikke-læreruddannet, skal kommunen gøre såvel vedkommende som skolen opmærksom på hvilke særlige kvalifikationer, den pågældende er ansat med.

Månedslønnet ansættelse

Ansættelse kan som nævnt ske som månedslønnet med varig ansættelse og som månedslønnet med tidsbegrænset ansættelse. De pågældende indplaceres på grundlønnen, som er ens for alle uanset deres uddannelsesmæssige baggrund. De ikke-læreruddannede opnår anciennitetsløn i henhold til en lokal aftale, der er indgået mellem kredsen og kommunen.

§ 6 stk. 3 "Til lærere uden grunduddannelse som lærer, skal der lokalt indgås aftale om kvalifikationsløn efter henholdsvis 4, 8 og 12 års sammenlagt beskæftigelse som lærer i folkeskolen."

Timelønnet ansættelse

Timelønnede ansættes som udgangspunkt til varetagelse af mindre end 8 timer (5 1/3 time for lærere ved undervisning i folkeskolen) og mindre end 1 måneds ansættelse. Ved ansættelse med et lavere ugentligt timetal i en længere periode end 1 måned, kan den ansætte vælge om ansættelsen skal ske som månedslønnet eller på timelønnet.

For undervisning i folkeskolen gælder 2 timelønssatser; én for læreruddannede og én for ikke-læreruddannede jf. overenskomstens § 23.

§ 23 "Til timelønnede ydes betaling for det faktisk udførte antal timer. For hver skoledag en timelønnet ansat er anmodet om at give møde, udbetales dig løn for mindst 2 timer. Stk. 2 Timelønnen for ansatte ved undervisning for børn udgør følgende: For uddannede lærere: 194,47 kr, for uddannede børnehaveklasseledere: 185,40 kr., for ikke-uddannede: 156,54 kr."

Lærere, der ansættes i henhold til folkeskolelovens § 30 c (se afsnit ovenfor om § 30c), vil ofte være ansat som timelønnede lærere.